

Грицько (стислий переказ)

Борис Грінченко

Батько привіз синові з міста величезного та товстого бублика. Може, бублик і не був таким великим, як йому здавалось" бо хлопець не часто їв бублики, і все маленькі. А надто тепер, коли був піст — Петрівка, і їсти було мало чого: борщ, та хліб, та каша. Він вже роззявив рота і хотів вкусити, але згадав, що бублик буде ще смачніший з вишнями. Грицько побіг до садка, підскочив до вишні і хотів вже рвати ягоди, та побачив сусідського хлопця Семена. Семен з матір'ю жили суміжно з Грицьковим батьком" і їх садок теж був суміжний із садком Грицька. Та хоч і сусіди були Грицько з Семеном, але ніяк не могли поладити: Грицько був говіркий та веселий, а Семен — мовчазний та похмурий. Це дивувало Грицька, і одного разу він спитав у матері, чого Мотря з Семеном такі похмурі. Мати відповіла йому, що вони дуже злі, а батько сказав, що не були б такі злі, якби не були такі вбогі. Бо як живеш, недоїдаючи щодня, та б'єшся, як риба об лід, заробляючи, то не будеш веселий. Грицько цього не розумів, бо його батько був не вбогий, через те нестатків він не знав і погодився з маминою точкою зору.

І от вони з Семеном стояли й мовчки дивились один на одного, Грицько спитав, чого той поліз у чужі вишні, коли свої є. Семен почав говорити, що мати не дає їсти вишні, хоче продати й пошити собі спідницю, а йому чоботи, бо в самому рямті ходять, та зненацька зупинився. Він розсердився на себе, що наговорив зайвого, і на Грицька, що той слухав. Хлопці ледве не зчепились, але Семенів крик почула Мотря, яка була в садку. Вона страшенно любила сина й нікому не дозволяла його займати. Тож вона вмить опинилась коло тину і почала кричати на Грицька. Той не любив заводитись; повернувся і пішов, не слухаючи, що там іде говорить Мотря. Нарвавши повен бриль вишень, Грицько пішов до річки. Ставши над кручею, що сажених у два заввишки круто уривалась з гори і спадала у воду, задивився на хвилі, тримаючи в руці бублика. Подивившись трохи, одкусив бублика й почав жувати.

Семен, стоячи позаду матері, усе те бачив. Він був голодний, і йому страшенно хотілось бублика. Хлопець вирішив тихенько підкрастись ззаду й відняти бублика в Грицька, бо попросити він не наслідювався. Мотря бачила, як Семен стиха зайшов до Грицька ззаду й хотів вихопити бублика, але не прицілившись добре, схопив того за руку. Розлютившись, Семен з усієї сили вдарив Грицька по обличчю, але, сам поточившись, не вдержавсь, послизнувся з кручі і з розгону шубовснув у воду. Семен силкувався не потопати, та він не вмів плавати. Мотря бігла до річки, як несамовита, але пособити нічим не могла. Грицько спершу нічого не втямив. Але через мить усе зрозумів.

Він як був, у одежі, шубовснув з кручі у воду й легко доплив до Семена. Але тільки доплив, Семен зараз учепивсь у нього, що трохи не потопив і його. Грицько висмикнув руку і поплив. Семен учепивсь Грицькові за сорочку. Але одежа вже намокла на обох

хлопцях, і Грицько ледве плив, та ще й хвилию відносило його від берега. Кілька разів наливало йому в рота води. У його вже не ставало сили, ноги почали опускатися униз. Семен був важкий, як камінюка. Грицько стулив рота: вода вже сягала йому до очей. Та в цю мить він зібрав усю силу і заляпав руками й ногами. Це його врятувало, і за хвилину він вхопився за камінь, що стирчав під кручею. Він зомлів і не чув, як прибігли люди на Мотрин крик, як витягли його з Семеном. Розплющивши очі, він побачив коло себе батька, ще людей і Мотрю з Семеном. Грицько згадав, що витяг Семена. Мотря підскочила до нього, вхопивши, притиснула до себе, поцілувала і заплакала. За нею заплакав і мокрий, змерзлий Семен.

Того ж дня, згадуючи про те, що Семенова мати цілувала його,

Грицько вирішив, що батько казав правду: вона тим сердита, що вбога. І Семен сердитий, бо вбогий і голодний. З того часу у них із Семеном ні спірки, ні лайки не було.